

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Érkezett: 2023 DEC 12.

Tárgy: **Egységes javaslattervezetethez készített indokolás megküldése**

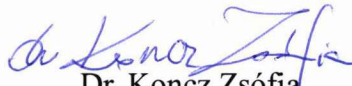
Benyújtó: **Dr. Koncz Zsófia parlamenti államtitkár**

Törvényjavaslat címe, száma: **az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/5884. szám)**

Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat (a továbbiakban: HHSZ) 137/A. § (1) bekezdése alapján iromány-nyilvántartásba vétel céljából megküldöm *az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/5884. szám)* a HHSZ 46. § (10) bekezdése alapján megszerkesztett egységes javaslattervezetethez készített indokolást.

Budapest, 2023. december „ .”

Tisztelettel:

Dr. Koncz Zsófia
parlamenti államtitkár

**Előterjesztői indokolás
az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény módosításáról
szóló 2023. évi törvényhez**

Általános indokolás

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

Az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atv.) módosításának célja, hogy megteremtse azokat a törvényi szintű rendelkezéseket, amelyek szükségesek a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről szóló 1/2022. (IV. 29.) OAH rendelet (a továbbiakban: NBSZ R.) megkezdett felülvizsgálatának első szakasza alapján felmerült rendeleti szintű szabályozáshoz, amely igazodik a nemzetközi követelményrendszerhez, valamint figyelembe veszi az európai nukleáris hatóságok gyakorlatát és tapasztalatait.

A módosuló szabályozás változatlanul magas szinten garantálja a nukleáris biztonságot, elősegíti a hatósági felügyelet hatékonyságának növelését. A hatósági felügyelet során szisztematikusan érvényesíti a fokozatos megközelítés elvét, optimalizálja a rendszerelem szintű engedélyezést és erősíti a létesítményi szintű engedélyezést. Ugyanakkor kiemelt hangsúlyt helyez az engedélyes irányítási rendszerének, belső folyamatainak, biztonsági kultúrájának, az engedélyesi felelősség érvényesülésének ellenőrzésére, valamint lehetővé teszi egy független harmadik fél (ellenőrző szervezet) szélesebb körű bevonását az ellenőrzések végrehajtásába. A független harmadik fél általi ellenőrzési tevékenység végzéséhez a nemzeti akkreditálásról szóló törvény szerinti akkreditált státusz megszerzése mellett az Atv. szerinti nyilvántartásba vétel is szükséges.

A módosítás továbbá bevezeti a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapba történő eseti befizetés jogintézményét.

Részletes indokolás

1. §

Az Atv. kiegészítése a jogszabály alapján feljogosított független ellenőrző szervezet definíciójával.

2. §

A módosítás lehetővé teszi, hogy az Országos Atomenergia Hivatal (a továbbiakban: OAH) köztisztviselője a Nemzeti Akkreditációs Hatóság akkreditálási eljárása értékelő szakaszában - nukleáris területen -, az értékelő csoport munkájában részt vegyen. A köztisztviselő és a Nemzeti Akkreditációs Hatóság közötti, a kirendelésről szóló megállapodás megkötését az OAH elnökének előzetesen engedélyeznie kell. A rendelkezés összeférhetlenségi szabályokat is megállapít: az a köztisztviselő, aki az értékelő csoport munkájában részt vesz, nem vehet részt abban az eljárásban, amely az engedélyestől független, jogszabály szerint feljogosított ellenőrző szervezet tevékenységére vonatkozik.

3. §

Az atomenergia-felügyeleti szerv a hatósági feladatokat ellátó személyek részére szolgálati igazolványt állít ki annak érdekében, hogy ezen személyek feladataik ellátása során e minőségüket igazolhassák. A rendelkezés rögzíti a szolgálati igazolvány személyes adatnak minősülő adattartalmát. A szolgálati igazolványra vonatkozó részletes szabályokat, valamint az igazolvány személyes adatot nem tartalmazó adattartalmát az elnök rendeletben állapítja meg.

A szolgálati igazolványokról az atomenergia-felügyeleti szerv nyilvántartást vezet. Amennyiben a szolgálati igazolvány elveszett, eltulajdonították vagy megsemmisült, az atomenergia-felügyeleti szerv – az esetleges visszaélések elkerülése érdekében – intézkedik a szolgálati igazolvány okmányazonosítójának és az érvénytelenség tényének a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Hivatalos Értesítőben történő közzététele iránt.

4. §

Meghatározza, hogy a bejelentés-tudomásulvételi és az eltérésbejelentés-tudomásulvételi eljárásban kizárólag az engedélyes minősül ügyfélnek.

5. §

Az Atv. III. Hatósági felügyelet fejezet az „A bejelentés-tudomásulvételi eljárás és az eltérésbejelentés-tudomásulvételi eljárás” alcímmel egészül ki, mely alcím a bejelentés-tudomásulvételi és eltérésbejelentés-tudomásulvételi eljárásra, mint sui generis eljárásra vonatkozó rendelkezéseket állapít meg.

Az eljárást az engedélyes bejelentése alapján az atomenergia-felügyeleti szerv kizárólag akkor folytathatja el, ha azt az Atv. végrehajtására kiadott elnöki rendelet előírja. Az eljárás lefolytatására nyitva álló ügyintézési határidő rövidebb (15 munkanap), mint az Ákr. teljes eljárásra irányadó 60 nap, továbbá az ügyintézési határidő nem a bejelentés atomenergia-felügyeleti szervhez érkezésének napján, hanem az azt követő napon kezdődik. A 15 munkanapnál rövidebb ügyintézési határidőt az Atv. végrehajtására kiadott elnöki rendelet állapíthat meg.

Ezen eljárásban a bejelentés kérelemnek minősül, így a bejelentésre az Ákr. kérelemre irányadó szabályait alkalmazni kell. A bejelentés és annak mellékletei kizárólag elektronikus úton nyújthatók be.

A módosítás meghatározza, hogy ezen eljárásban az atomenergia-felügyeleti szerv milyen döntést (határozatot) hozhat. Ha az atomenergia-felügyeleti szerv a bejelentésben foglaltakat teljes egészében elfogadja, a bejelentés tudomásulvételéről egyszerűsített határozatot hoz. Ellenkező esetben a bejelentésben foglaltak tudomásulvételéhez feltételeket kell megállapítania és/vagy visszatartási, ellenőrzési pontokat kell kijelölnie. Az atomenergia-felügyeleti szerv dönthet úgy is (különösen, ha a bejelentés hiányos, a tartalmi elemeket, mellékleteket nem tartalmazza), hogy a bejelentésben foglaltak tudomásulvételét elutasítja. Ebben az esetben az engedélyes az elutasító döntés kézhezvételét követően a bejelentést ismételtelen megteheti. Az ellenőrzési, visszatartási pontok olyan „megállítási” pontok, ahol a bejelentett tevékenység csak abban az esetben végezhető, ha arról az engedélyes a tevékenység ellenőrzésére jogosult szervezetet előzetesen értesítette, illetve a bejelentett tevékenység csak akkor folytatható, ha a tevékenység folytatását az arra jogosult szerv jóváhagyta.

A módosítás meghatározza azt is, hogy a bejelentéssel érintett tevékenységet az engedélyes mikor kezdheti meg, illetve folytathatja. Ezt a módosítás annak függvényében határozza meg, hogy az atomenergia-felügyeleti szerv milyen tartalmú döntést hozott.

Az egyszerűsített határozat esetén a tevékenység a döntés közlését követően megkezdhető. Ha az atomenergia-felügyeleti szerv a határozatában feltételeket kötött ki, akkor a tevékenység a feltételek teljesítését követően kezdhető meg, illetve hajtható végre. A visszatartási, illetve ellenőrzési pont esetén az adott tevékenység végrehajtása csak akkor folytatható, ha az engedélyes a visszatartási, illetve ellenőrzési ponthoz rendelt határozati kritériumokat teljesítette. Ha az atomenergia-felügyeleti szerv határozata feltétel és visszatartási, illetve ellenőrzési pontot is tartalmaz, akkor a tevékenység megkezdésekor a feltételre, valamint a visszatartási, ellenőrzési pontra irányadó szabályokat is figyelembe kell venni.

Ha az atomenergia-felügyeleti szerv az ügyintézési határidőn belül nem hoz alakszerű határozatot, az ügyintézési határidő utolsó napját követő napon a bejelentéssel érintett tevékenység szintén megkezdhető.

Abban az esetben, ha az engedélyes a tudomásul vett bejelentésben foglaltaktól el kíván térni, ezt szintén be kell jelentenie az atomenergia-felügyeleti szervnek. Az eltérés bejelentésre és az az alapján lefolytatandó tudomásvételi eljárásra a bejelentés-tudomásulvételi eljárásra irányadó szabályokat kell alkalmazni.

A bejelentés-tudomásulvételi és az eltérésbejelentés-tudomásulvételi eljárásban hiánypótlás nem rendelhető el, valamint az eljárások – sem hivatalból, sem kérelemre – nem egyesíthetők.

6. §

Az NBSZ R. hatályos szabályai szerint meghatározott tevékenységeket az engedélyestől független, jogszabály szerint feljogosított ellenőrző szervezet végezhet. E szervezetek olyan, az MSZ EN ISO/IEC 17020 szabvány „A” típusú függetlenségre vonatkozó akkreditációval rendelkező szervezetek, amelynek akkreditációja igazolja az NBSZ R. szerint meghatározott, az engedélyestől független ellenőrzési feladatok elvégzésére való alkalmasságát.

A módosítással az NBSZ R. szerinti tevékenységhez (a nukleáris biztonságot érintő ellenőrzéshez) önmagában nem lesz elegendő az akkreditáció, hanem az is szükséges lesz, hogy az atomenergia-felügyeleti szerv ezen akkreditált szervezeteket nyilvántartásba vegye. A tevékenység a nyilvántartásba vételt követően megkezdhető.

Az igazgatási szolgáltatási díj fizetési kötelezettséggel járó nyilvántartásba vételi eljárást az atomenergia-felügyeleti szerv az Ákr. szabályi szerint folytatja le. A nyilvántartásba vétel feltételeit, a nyilvántartás felfüggesztése és a nyilvántartásból való törlés részletes szabályait az elnök által kiadott rendelet állapítja meg.

A rendelkezés meghatározza a nyilvántartás adattartalmát, a jogszabály alapján feljogosított független ellenőrző szervezetek jegyzékének tartalmi elemeit, és az adatkezelés kereteit is. A nyilvántartásba vétel feltételeinek való megfelelést a nyilvántartásba vételt követően nukleáris biztonsági szempontból az atomenergia-felügyeleti szerv ellenőrzi.

A rendelkezés meghatározza a szankciós jellegű felfüggesztési és törlési okokat, a felfüggesztés és törlés során a mérlegelés körülményeit is. E körülményeket az atomenergia-felügyeleti szerv az Atv. 14. § (3a) bekezdés b)-e) pontja alapján értékeli azzal, hogy vizsgálnia kell azt is, hogy a jogszabály alapján feljogosított független ellenőrző szervezet ellenőrző tevékenysége eredményével kapcsolatban súlyos kifogás merült-e fel. A súlyos kifogás megállapítása ugyanis azzal jár, hogy a jogszabály alapján feljogosított független ellenőrző szervezet az ismételt nyilvántartásba vételét csak akkor kérheti, ha a súlyos kifogást megállapító határozat véglegessé válását követően egy év eltelt.

A rendelkezés rögzíti, hogy mit kell az atomenergia-felügyeleti szervnek súlyos kifogásnak tekintenie.

A rendelkezés meghatározza a nem szankciós jellegű felfüggesztési és törlési okokat is. A atomenergia-felügyeleti szerv törli a nyilvántartásból a jogszabály alapján feljogosított független ellenőrző szervezetet, ha a törlést a szervezet maga kéri, illetve, ha jogutód nélkül megszűnik. A jogszabály alapján feljogosított független ellenőrző szervezetnek lehetősége van arra is, hogy a nyilvántartás ideiglenes felfüggesztését kérje. Ebben az esetben, a kérelemben a felfüggesztés időtartamát és kezdő napját is meg kell jelölni, azzal, hogy a felfüggesztés legfeljebb egy évre kérhető. Ezen felfüggesztési és törlési okoknál az atomenergia-felügyeleti szerv nem mérlegel.

7. §

Pontosítja, hogy az atomenergia-felügyeleti szerv hatáskörébe a nukleáris létesítmény rendszere, rendszereleme tekintetében az átalakítással (atomerőmű esetén ideértve az eltérő fűtőelemkötegek alkalmazásának bevezetését), a tervezéssel, gyártással, szereléssel (beépítéssel), üzembe helyezéssel, üzemeltetéssel, beszerzéssel, üzemen kívül helyezéssel, leszereléssel kapcsolatos tevékenységek nukleáris biztonsági engedélyezése és ellenőrzése tartozik.

A módosítás az atomenergia-felügyeleti szervhez új hatásköröket rendel és megteremti ennek törvényi szintű ágazati eljárási szabályait.

A kiegészítés megteremti a bejelentés-tudomásulvételi és eltérésbejelentés-tudomásulvételi eljárás lefolytatásának lehetőségét azzal, hogy a hatályos rendelkezések szerinti engedélyezés, jóváhagyás és felmentés mellett új lehetőségként megjelenik az atomenergia-felügyeleti szervhez részéről a bejelentés és az eltérésbejelentés tudomásulvétele.

A módosítás az atomenergia-felügyeleti szerv hatáskörébe vonja a jogszabály alapján feljogosított független ellenőrző szervezet nyilvántartásba vételét, nyilvántartásának felfüggesztését és a nyilvántartásból való törlését, valamint az akkreditálás során érvényesítendő követelmények megállapítását is.

A módosítás alapján a kérelmet és annak dokumentációját írásban, elektronikus úton kell benyújtani. Az elektronikus benyújtás miatt elektronikus adathordozót nem kell mellékelni és kérelmet, valamint annak dokumentációját papír alapon sem kell benyújtani.

8. §

Pontosítja az együttműködés tárgyát. Mivel az engedélyestől független, jogszabály szerint feljogosított ellenőrző szervezet kategória megszűnik, az atomenergia-felügyeleti szerv és a Nemzeti Akkreditáló Hatóság együttműködése azon akkreditálási eljárásokra fog kiterjedni, amelyekben az atomenergia alkalmazási területein szakértelemmel rendelkező szakértő kirendelése szükséges.

9. §

A Központi Nukleáris Pénzügyi Alapba történő eseti befizetés feltételét teremti meg az üzemeltetési engedéllyel nem rendelkező atomerőmű engedélyese esetén.

10. §

Átmeneti rendelkezést tartalmaz a 8. §-ba foglalt módosítással összefüggésben.

11. §

Átmeneti rendelkezés, amely azt a lehetőséget teremti meg, hogy a nemzeti akkreditálásról szóló törvény szerinti akkreditált státusszal már rendelkező szervezet egy hat hónapos időintervallumon belül nyilvántartásba vétel nélkül is végezhesse az ellenőrző tevékenységét. E határidőt követően – ha e szervezetek az atomenergia-felügyeleti szerv nyilvántartásában nem szerepel – az NBSZ. R.-ben meghatározott ellenőrző tevékenységet nem végezhetik.

12. §

Felhatalmazó rendelkezés.

13. §

Szövegcsérés módosítások:

Az a) pont szerinti módosítás az összeférhetlenségi szabályt pontosítja. A b) pont szerinti módosítás rögzíti, hogy az atomenergia-felügyeleti szerv folyamatos hatósági felügyeleti tevékenysége a bejelentés tudomásulvételi döntéseken keresztül is megvalósul. A c) pont alapján az atomenergia-felügyeleti szerv a bejelentés és az eltérés bejelentés tudomásulvételi eljárásokban is elektronikus úton közli a döntését. A d) pontba foglalt módosítás alapján az üzemeltetési engedéllyel nem rendelkező atomerőmű engedélyese által a Központi Nukleáris Pénzügyi Alapba történő eseti befizetése is bevételi forrás.

14. §

A nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló 2009. június 25-i 2009/71/EURATOM tanácsi irányelvet a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági közösségi keretrendszerének létrehozásáról szóló 2009/71/Euratom irányelv módosításáról szóló, 2014. július 8-i, 2014/87/Euratom tanácsi irányelv módosította, amely szerint a tagállamok első alkalommal 2014. július 22., majd 2020. július 22. előtt jelentést tesznek a Bizottságnak ezen irányelv végrehajtásáról. Ezen kötelezettségeket az Országos Atomenergia Hivatal teljesítette, így a rendelkezés deregulálható.

15. §

Hatályba léptető rendelkezés.

16. §

Sarkalatossági záradék.

17. §

Jogharmonizációs záradék.

18. §

Az Európai Atomenergia-közösség létrehozásáról szóló szerződés 33. cikke szerinti notifikáció tényét deklaráló záradék.